Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Μαρτίου 2023 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Οδηγία 2008/48/ΕΚ – Συμβάσεις καταναλωτικής πίστης – Πεδίο εφαρμογής – Δικαίωμα υπαναχώρησης – Άρθρο 14, παράγραφος 7 – Εθνικό δίκαιο το οποίο ορίζει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης – Εθνικοί δικονομικοί κανόνες οι οποίοι διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση και την επιβολή από τον εθνικό δικαστή κυρώσεων λόγω παράβασης των διατάξεων αυτών – Άρθρο 23 – Αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις»

Στην υπόθεση C-50/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισιού, Γαλλία) με απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Ιανουαρίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

Sogefinancement SAS

κατά

RW

UV

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Jürimäe, πρόεδρο τμήματος, M. Safjan (εισηγητή), N. Piçarra, N. Jääskinen και M. Gavalec, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: L. Medina

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Sogefinancement SAS, εκπροσωπούμενη από τον S. Mendès-Gil, avocat,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A.-L. Desjonquères και N. Vincent,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

– η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Laine,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την G. Goddin και τον N. Ruiz García,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 23 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2008, L 133, σ. 66).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Sogefinancement SAS και των RW και UV σχετικά με αξίωση περί καταβολής του χρεωστικού υπολοίπου του προσωπικού δανείου το οποίο είχε χορηγήσει στα ως άνω φυσικά πρόσωπα η Sogefinancement.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 9 και 10 της οδηγίας 2008/48 έχουν ως εξής:

«(9) Για να εξασφαλισθεί υψηλό και ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των συμφερόντων όλων των καταναλωτών της Κοινότητας και για να δημιουργηθεί γνήσια εσωτερική αγορά, χρειάζεται πλήρης εναρμόνιση. Επομένως, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικές διατάξεις διαφορετικές από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία. Ωστόσο, ο περιορισμός αυτός θα πρέπει να ισχύει μόνον προκειμένου περί διατάξεων τις οποίες εναρμονίζει η παρούσα οδηγία. […]

(10) Οι ορισμοί που περιέχονται στην παρούσα οδηγία καθορίζουν το εύρος της εναρμόνισης. Η υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει, συνεπώς, να περιορίζεται στο πεδίο εφαρμογής της, όπως οριοθετείται από τους ορισμούς αυτούς. […]»

4 Το άρθρο 14 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα υπαναχώρησης», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία δεκατεσσάρων ημερολογιακών ημερών για να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση πίστωσης χωρίς να αναφέρει τους λόγους.

[…]

7. Το παρόν άρθρο ισχύει υπό την επιφύλαξη του εθνικού δικαίου το οποίο ορίζει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης.»

5 Το άρθρο 22 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εναρμόνιση και αναγκαστικός χαρακτήρας της παρούσας οδηγίας», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Καθόσον η παρούσα οδηγία περιέχει εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διατηρούν ή να εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.»

6 Το άρθρο 23 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κυρώσεις», ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επισύρουν οι παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Οι κυρώσεις που προβλέπονται εν προκειμένω πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Το γαλλικό δίκαιο

7 Το άρθρο L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας του καταναλωτή), όπως ίσχυε πριν από την 1η Ιουλίου 2016 (στο εξής: κώδικα προστασίας του καταναλωτή), προέβλεπε τα εξής:

«Για διάστημα επτά ημερών από την εκ μέρους του δανειολήπτη αποδοχή της συμβάσεως, δεν επιτρέπεται καμία καταβολή, υπό οποιαδήποτε μορφή ή για οποιαδήποτε αιτία, ούτε από τον πιστωτικό φορέα προς τον δανειολήπτη ή για λογαριασμό του ούτε από τον δανειολήπτη προς τον πιστωτικό φορέα.

Ομοίως, κατά τη διάρκεια διαστήματος αυτού, ο δανειολήπτης δεν δύναται να προβεί, στο πλαίσιο της εν λόγω πράξεως, σε καμία κατάθεση προς τον πιστωτικό φορέα ή για λογαριασμό του.

Αν ο δανειολήπτης υπογράψει έγκριση της πάγιας εντολής πληρωμής από τον τραπεζικό λογαριασμό του, η εγκυρότητα και η έναρξη ισχύος της εξαρτώνται από την εγκυρότητα και την έναρξη ισχύος της συμβάσεως πιστώσεως.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8 Στις 5 Νοεμβρίου 2011 η Sogefinancement συνήψε με τους RW και UV σύμβαση καταναλωτικού δανείου για ποσό ύψους 15 362,90 ευρώ, αποπληρωτέου σε 84 μηνιαίες δόσεις (στο εξής: επίμαχη σύμβαση πίστωσης). Στις 20 Οκτωβρίου 2015 τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν ανα-διάρθρωση του χρέους.

9 Επιληφθέν αγωγής ασκηθείσας από τη Sogefinancement με κύριο αίτημα να υποχρεωθούν οι RW και UV να καταβάλουν το υπόλοιπο της οφειλής, το tribunal d'instance du Raincy (πρωτοδικείο Raincy, Γαλλία), με απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2018, υποχρέωσε τα εν λόγω πρόσωπα σε αποπληρωμή μόνον του εκταμιευθέντος κεφαλαίου, ακυρώνοντας την επίμαχη σύμβαση πίστωσης. Κατέληξε δε στην κρίση αυτή κατόπιν αυτεπάγγελτης εξέτασης λόγου αντλούμενου από παράβαση του άρθρου L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας του καταναλωτή) και αφού προηγουμένως διαπίστωσε ότι, σε αντίθεση προς ό,τι προβλέπει η συγκεκριμένη διάταξη, η οποία είναι διάταξη της εθνικής δημόσιας τάξης, το ποσό του δανείου είχε διατεθεί στους RW και UV πριν από τη συμπλήρωση επτά ημερών από την αποδοχή της προσφοράς του δανείου.

10 Η Sogefinancement άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισιού, Γαλλία), υποστηρίζοντας, αφενός, ότι η ακυρότητα της επίμαχης σύμβασης πίστωσης δεν μπορούσε να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως μετά την παρέλευση της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής η οποία ισχύει για τους ίδιους τους καταναλωτές προκειμένου να ζητήσουν την ακύρωση μιας τέτοιας σύμβασης. Αφετέρου, η εν λόγω εταιρία εκτιμά ότι μόνον ο ένας συμβαλλόμενος μπορεί να επικαλεστεί ακυρότητα σύμβασης δυνάμει διάταξης της εθνικής δημόσιας τάξης.

11 Επισημαίνοντας ότι το άρθρο L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή) εντάσσεται στο πλαίσιο της άσκησης της ευχέρειας που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει, μεταξύ άλλων, ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο καθορισμός κατάλληλων προθεσμιών παραγραφής μπορεί να γίνει δεκτός καθόσον έχει ως σκοπό να αποτρέψει την επ' αόριστον δυνατότητα αμφισβήτησης του κύρους ορισμένης σύμβασης και, ως εκ τούτου, λαμβάνει υπόψη την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

12 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η ακύρωση της σύμβασης από το δικαστήριο, ελλείψει σχετικού αιτήματος του καταναλωτή ή ελλείψει συναίνεσής του στην ακύρωση, θα μπορούσε να θίξει την αρχή της ελεύθερης διάθεσης του αντικειμένου της δίκης –η οποία δεν επιτρέπει στον δικαστή να δημιουργήσει ανταγωγικό αίτημα– καθώς και την αρχή της ατομικής και συλλογικής ασφάλειας δικαίου.

13 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισιού) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων που απορρέει από το άρθρο 23 της οδηγίας [2008/48], υπό το πρίσμα των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, η έλλειψη δυνατότητας του δικαστή να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, μετά την παρέλευση της πενταετούς προθεσμίας που προβλέπεται προκειμένου ο καταναλωτής να ζητήσει με αγωγή ή κατ' ένσταση την ακύρωση σύμβασης πίστωσης, διάταξη του εθνικού δικαίου, θεσπισθείσα βάσει του άρθρου 14 της εν λόγω οδηγίας, η οποία συνεπάγεται εντός της εσωτερικής έννομης τάξης την ακυρότητα της επίμαχης σύμβασης;

2) Αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων που απορρέει από το άρθρο 23 της οδηγίας [2008/48], υπό το πρίσμα των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών και της αρχής της ελεύθερης διαθέσεως του αντικειμένου της δίκης, η έλλειψη δυνατότητας του δικαστή να κρίνει άκυρη μια σύμβαση πίστωσης κατόπιν αυτεπάγγελτης εξέτασης διατάξεως του εθνικού δικαίου θεσπισθείσας βάσει του άρθρου 14 της εν λόγω οδηγίας, χωρίς ο καταναλωτής να έχει ζητήσει την ακύρωση ή τουλάχιστον να έχει συναινέσει σε αυτήν;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

14 Τόσο η Γαλλική Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή εκφράζουν αμφιβολίες ως προς το παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων.

15 Κατ' αρχάς, η Γαλλική Κυβέρνηση φρονεί ότι το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48 δεν προβλέπει κανέναν κανόνα ουσιαστικού δικαίου σχετικά με τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και ότι το άρθρο L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας του καταναλωτή) δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να χαρακτηριστεί ως εθνική διάταξη «θεσπισθείσα δυνάμει» της οδηγίας 2008/48, κατά την έννοια του άρθρου 23 αυτής. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα προδικαστικά ερωτήματα αποσκοπούν μόνο στην επίλυση της σύγκρουσης μεταξύ των διαφορετικών κανόνων του εθνικού δικαίου που διέπουν την παραγραφή και τις εξουσίες του εθνικού δικαστή, τους οποίους το αιτούν δικαστήριο καλείται να εφαρμόσει στην υπόθεση της κύριας δίκης.

16 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων που καθιερώνεται με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής απόφασης, να αξιολογήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί (απόφαση της 14ης Ιουλίου 2022, Volkswagen, C-134/20, EU:C:2022:571, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

17 Επομένως, συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας για τα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 14ης Ιουλίου 2022, Volkswagen, C-134/20, EU:C:2022:571, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

18 Εν προκειμένω, όμως, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

19 Ειδικότερα, με τα προδικαστικά ερωτήματα ζητείται η παροχή διευκρινίσεων επί του περιεχομένου του άρθρου 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48, προκειμένου να προσδιοριστεί αν οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες που διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση και την επιβολή κυρώσεων από τον εθνικό δικαστή για την παράβαση, από τον πιστωτικό φορέα, εθνικής διάταξης θεσπισθείσας ή διατηρηθείσας σε ισχύ στο πλαίσιο της άσκησης της ευχέρειας την οποία αναγνωρίζει στα κράτη μέλη η εν λόγω διάταξη εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οικείας οδηγίας. Στο πλαίσιο αυτό, το ζήτημα του περιεχομένου του άρθρου 14, παράγραφος 7, δεν συνιστά υποθετικό ερώτημα, ούτε είναι αδιάφορο ως προς την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

20 Περαιτέρω, η Γαλλική Κυβέρνηση σημειώνει ότι οι διάδικοι δεν συμφωνούν ως προς την ακριβή ημερομηνία της διάθεσης του ποσού του δανείου στο πλαίσιο της επίμαχης σύμβασης πίστωσης και, ως εκ τούτου, υφίσταται αβεβαιότητα ως προς το αν τηρήθηκε, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η προθεσμία του άρθρου L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας του καταναλωτή). Συνεπώς, ανάλογα με την ημερομηνία την οποία θα δεχθεί τελικώς το αιτούν δικαστήριο, είναι δυνατό να αποδειχθεί υποθετική η ερμηνεία την οποία ζητεί το αιτούν δικαστήριο.

21 Πλην όμως, μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί επί της ημερομηνίας της διάθεσης του ποσού του δανείου στο πλαίσιο της επίμαχης σύμβασης πίστωσης, το τεκμήριο λυσιτέλειας υπέρ των προδικαστικών ερωτημάτων, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορεί εντούτοις να ανατραπεί από την περίσταση και μόνον ότι, εν προκειμένω, ένας από τους διαδίκους της κύριας δίκης αμφισβητεί ορισμένο γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο και όχι στο Δικαστήριο να εξακριβώσει [πρβλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2020, A (Διαφήμιση και πώληση φαρμάκων μέσω διαδικτύου), C-649/18, EU:C:2020:764, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

22 Τέλος, η Επιτροπή εκτιμά ότι το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα φαίνεται να είναι υποθετικό, καθόσον οι RW και UV δήλωσαν ρητώς ότι συναινούν στην ακύρωση της επίμαχης σύμβασης πίστωσης.

23 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι αυτή η ενδεχόμενη συναίνεση δεν καθιστά υποθετικό το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα. Πράγματι, μόνον το αιτούν δικαστήριο είναι, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 16 της παρούσας αποφάσεως, σε θέση να εκτιμήσει κατά πόσον η εν λόγω περίσταση επηρεάζει τόσο την αναγκαιότητα έκδοσης προδικαστικής αποφάσεως όσο και τη λυσιτέλεια του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος στο πλαίσιο του ελέγχου τον οποίον αυτό καλείται να ασκήσει επί της αποφάσεως με την οποία το κατώτερο δικαστήριο διαπίστωσε αυτεπαγγέλτως παράβαση του άρθρου L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας του καταναλωτή) και επέβαλε κυρώσεις για αυτήν.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα προδικαστικά ερωτήματα είναι παραδεκτά.

Επί της ουσίας

25 Με τα δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να συνεξεταστούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 7, και του άρθρου 23 της οδηγίας 2008/48, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας, έχουν την έννοια ότι η παράβαση, από τον πιστωτικό φορέα, εθνικής διάταξης η οποία προβλέπει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης πίστωσης πρέπει να είναι δυνατόν, αφενός, να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως από τον εθνικό δικαστή ανεξαρτήτως εθνικού κανόνα περί πενταετούς παραγραφής και, αφετέρου, να επισύρει κύρωση επιβαλλόμενη από τον εθνικό δικαστή συνιστάμενη στην ακύρωση της σύμβασης πίστωσης, ανεξαρτήτως εθνικού κανόνα ο οποίος εξαρτά την ακύρωση από προηγούμενο σχετικό αίτημα ή τουλάχιστον από σχετική συναίνεση του καταναλωτή.

26 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ανωτέρω προδικαστικά ερωτήματα, πρέπει προηγουμένως να εξακριβωθεί αν διάταξη κράτους μέλους, όπως το άρθρο L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας του καταναλωτή), της οποίας η θέσπιση ή η διατήρηση σε ισχύ επιτρέπεται δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης οδηγίας. Ειδικότερα, μόνον υπ’ αυτήν την προϋπόθεση πρέπει να πληρούν τις απορρέουσες από την οδηγία απαιτήσεις οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες που διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση και την επιβολή κυρώσεων από τον εθνικό δικαστή για παράβαση μιας τέτοιας διάταξης από τον πιστωτικό φορέα.

27 Συναφώς, αφενός, από το άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 9 και 10 αυτής, προκύπτει ότι, όσον αφορά τις συμβάσεις πίστωσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης οδηγίας, η οδηγία προβλέπει πλήρη εναρμόνιση και, όπως προκύπτει από τον τίτλο του άρθρου 22, είναι αναγκαστικού

χαρακτήρα. Επομένως, επί των θεμάτων τα οποία αφορά συγκεκριμένα η εν λόγω εναρμόνιση, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να διατηρούν σε ισχύ ή να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις πλην των προβλεπομένων από την ίδια την οδηγία (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, σκέψη 38).

28 Αφετέρου, το άρθρο 14 της οδηγίας 2008/48 προβλέπει τις προϋποθέσεις και τις ειδικότερες λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης του καταναλωτή μετά τη σύναψη σύμβασης πίστωσης και διευκρινίζει, στην παράγραφο 7, ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν υπό την επιφύλαξη του εθνικού δικαίου το οποίο ορίζει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης.

29 Πλην όμως, καταλείποντας στην ευχέρεια των κρατών μελών τη θέσπιση ή τη διατήρηση σε ισχύ διατάξεων που ορίζουν προθεσμία πριν από τη λήξη της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης, η χρήση των όρων «υπό την επιφύλαξη», στο άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48, συνεπάγεται ότι η πλήρης και αναγκαστική εναρμόνιση στην οποία προβαίνει η οδηγία όσον αφορά το δικαίωμα υπαναχώρησης του καταναλωτή δεν καλύπτει τις ειδικότερες λεπτομέρειες της έναρξης εκτέλεσης μιας σύμβασης πίστωσης και, ιδίως, της διάθεσης κεφαλαίων στον δανειολήπτη.

30 Επομένως, το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48 αναγνωρίζει απλώς και μόνον την ευχέρεια των κρατών μελών να προβλέπουν διατάξεις οι οποίες ορίζουν προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση σύμβασης πίστωσης, κείμενες εκτός του πλαισίου του συστήματος που θεσπίζει η οδηγία αυτή (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2014, Novo Nordisk Pharma, C-310/13, EU:C:2014:2385,σκέψεις 25 και 29, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, TSN και AKT, C-609/17 και C-610/17, EU:C:2019:981, σκέψη 49).

31 Επιπλέον, η θέσπιση ή η διατήρηση σε ισχύ εθνικής διάταξης δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48 δεν είναι ικανή ούτε να επηρεάσει ή να περιορίσει την πραγματική άσκηση από τον καταναλωτή του δικαιώματος υπαναχώρησης το οποίο διαθέτει βάσει του εν λόγω άρθρου 14, ούτε να θίξει άλλες διατάξεις της οδηγίας, τη συνοχή της ή τους σκοπούς τους οποίους αυτή επιδιώκει (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2014, Novo Nordisk Pharma, C-310/13, EU:C:2014:2385, σκέψεις 28 και 31, και της 19ης Νοεμβρίου 2019, TSN και AKT, C-609/17 και C-610/17, EU:C:2019:981, σκέψη 51). Δεν ασκεί επιρροή συναφώς το γεγονός και μόνον ότι η παράβαση από τον πιστωτικό φορέα μιας τέτοιας εθνικής διάταξης μπορεί να στερήσει από τον καταναλωτή την προστασία την οποία του παρέχει το εθνικό δίκαιο.

32 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι όταν τα κράτη μέλη προβλέπουν, στο πλαίσιο της άσκησης της ευχέρειας που τους αναγνωρίζει το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48, διατάξεις περί ορισμού προθεσμίας κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης πίστωσης, οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες που διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση και την επιβολή κυρώσεων από τον εθνικό δικαστή για την εκ μέρους του πιστωτικού φορέα παράβαση των εν λόγω διατάξεων εμπίπτουν στην αρμοδιότητα που διατηρούν τα κράτη μέλη, χωρίς να ρυθμίζονται από τη συγκεκριμένη οδηγία, ούτε να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της [βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, TSN και AKT, C-609/17 και C-610/17, EU:C:2019:981, σκέψη 52, και της 10ης Ιουνίου 2021, Land Oberösterreich (Στεγαστικό επίδομα), C-94/20, EU:C:2021:477, σκέψη 47].

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, αφενός, παρέλκει η εκτίμηση αν η αρχή της αποτελεσματικότητας αντιτίθεται σε εθνικούς δικονομικούς κανόνες που διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση, από τον εθνικό δικαστή, της παράβασης από τον πιστωτικό φορέα διάταξης του εθνικού δικαίου εμπίπτουσας στο πεδίο της ευχέρειας που παρέχεται στα κράτη μέλη με το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48. Αφετέρου, μια τέτοια διάταξη του εθνικού δικαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «θεσπισθείσα» δυνάμει της εν λόγω οδηγίας, κατά την έννοια του άρθρου 23 αυτής, και επομένως παρέλκει η ερμηνεία του συγκεκριμένου άρθρου προκειμένου να προσδιοριστεί αν αυτό αντιτίθεται στο σύστημα κυρώσεων που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης της εν λόγω διάταξης του εθνικού δικαίου.

34 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48 έχει την έννοια ότι οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες που διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση, από τον εθνικό δικαστή, της παράβασης από τον πιστωτικό φορέα εθνικής διάταξης η οποία προβλέπει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης πίστωσης, καθώς και την επιβολή κυρώσεων από τον δικαστή αυτόν για την εν λόγω παράβαση, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

35 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 14, παράγραφος 7, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου,

έχει την έννοια ότι:

οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες που διέπουν την αυτεπάγγελτη εξέταση, από τον εθνικό δικαστή, της παράβασης από τον πιστωτικό φορέα εθνικής διάταξης η οποία προβλέπει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης πίστωσης, καθώς και την επιβολή κυρώσεων από τον δικαστή αυτόν για την εν λόγω παράβαση, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης οδηγίας.

(υπογραφές)